

Za 10 let se zdvojnásobil počet klientů VZP s infekcí HIV, vloni se s ní léčilo přes 3000 pojištěnců

27.11.2025 - Viktorie Plívová | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Infekce HIV by i přes moderní léčbu měla zůstat smrtelným strašákem. Nemocných ale v České republice přibývá. Zatímco v roce 2015 se s infekcí HIV léčilo 1428 klientů VZP, vloni už jich bylo 3027. Také náklady na léčbu těchto klientů za dekádu vzrostly o více než 130 %, z 258 milionů korun v roce 2015 na loňských 608 milionů Kč. Tiskovou zprávu vydáváme ke Světovému dni boje proti AIDS (1. prosince).

„Ve srovnání s jinými státy světa a Evropy se jedná o relativně nízké číslo, i tak je nutné stále připomínat rizika a zdůrazňovat prevenci,“ říká **Jan Bodnár**, náměstek ředitele VZP ČR pro zdravotní péči, a dodává: „Častěji se s touto infekcí léčí muži než ženy. Před deseti lety to bylo čtyřnásobně, vloni bylo mužů třikrát více než žen.“

Diagnózu HIV má už téměř 10 let 32letý **Karel** z Prahy (jméno jsme změnil, VZP jeho identitu zná). „Když mi řekli v září roku 2016, že jsem HIV pozitivní, byl jsem v šoku. A to mi zůstalo prvních pět let. Nemohl jsem uvěřit, že jsem nakažený. Navíc, když vím, že mě nakazil schválně můj bývalý partner.“ Právě absence partnerského života Petra trápí nejvíce. „Většina potenciálních partnerů, ať už na vztah nebo jen pro intimní chvíle, odejde, když jim o své diagnóze řeknu. Za tu dobu, co jsem pozitivní, jsem měl zhruba tři partnerské vztahy. Všechny skončily,“ uzavírá Karel s tím, že vlastně i chápe, když se lidé HIV bojí a je to podle něj i dobře.

„Při této nemoci jsou zásadní samozřejmě prevence a také pravidelné testování. Abychom zabránili šíření HIV, je klíčové mluvit o něm otevřeně, bez předsudků, a nevystavovat osoby s HIV stigmatizaci či diskriminaci. Jen tak se lidé nebudou testování vyhýbat,“ říká **Petr Kalla**, advokát a bývalý předseda České společnosti AIDS pomoc, a dodává: „Právě stigmatizace a společenské předsudky komplikují pohled na nemoc a její léčbu. Stigmatizace se přitom v podobě sebestigmatizace mohou dopouštět i samotní nemocní, kteří mají problém s přijetím diagnózy a sebe samých.“

Z údajů VZP vyplývá, že před 10 lety bylo nejvíce nakažených ve věkové skupině mezi 30 a 39 lety (483), vloni bylo nejvíce klientů s HIV mezi 40 a 49 lety (1093). Průměrné náklady na léčbu klienta stouply za dekádu o 20 tisíc na loňských 201 tisíc Kč.

Počet klientů VZP s HIV

Počet klientů Náklady v tis. Kč

2015	1 428	258 495
2019	1 811	399 045
2020	2 011	423 487
2021	2 093	417 968
2022	2 769	519 010
2023	2 857	560 264
2024	3 027	607 993

V České republice se případy nákazy HIV a nemoc AIDS sledují od roku 1985. Od té doby byl virus diagnostikován u 5100 lidí. Jak uvádí Státní zdravotní ústav, z nich se u 956 onemocnění AIDS projevilo a 420 lidí na něj zemřelo. Za prvních devět měsíců letošního roku přibýlo 212 případů nákazy HIV.

Podle Světové zdravotnické organizace si dosud virus vyžádal odhadem přes 44 milionů životů. Vloni to bylo odhadem 630 000 lidí a odhadem 1,3 milionu lidí se virem HIV nakazilo. Na infekci HIV neexistuje lék. Nicméně s přístupem k účinné prevenci, diagnostice, léčbě a péči o HIV, včetně léčby oportunních infekcí, se infekce HIV stala zvládnutelným chronickým zdravotním stavem, který umožňuje lidem žijícím s HIV žít dlouhý a zdravý život. V roce 2024 ze všech lidí žijících s HIV znalo svůj status 87 %, 77 % dostávalo antiretrovirovou terapii a 73 % mělo potlačenou virovou nálož.

Příznaky

HIV se šíří snadněji v prvních několika měsících po nakažení, ale mnoho lidí o svém onemocnění nemusí ani vědět. V prvních několika týdnech po nakažení se u lidí nemusí objevit žádné příznaky. Jiní mohou mít **příznaky podobné chřipce**, včetně horečky, bolesti hlavy, vyrážky nebo bolesti v krku. **Infekce postupně oslabuje imunitní systém a mohou se objevit i další symptomy**, jako je úbytek hmotnosti, horečka, průjem nebo kašel.

Bez léčby se u nakažených HIV infekcí mohou vyvinout i závažná onemocnění – tuberkulóza, kryptokoková meningitida, závažné bakteriální infekce, rakoviny, jako jsou lymfomy a Kaposiho sarkom. HIV může zhoršit další infekce, jako je hepatitida C, hepatitida B a mpox (opičí neštovice).

Přenos

HIV se **může přenášet** výměnou tělních tekutin od osob žijících s HIV, včetně krve, mateřského mléka, spermatu a vaginálních sekretů. HIV se může také přenést na dítě během těhotenství a porodu. Lidé se **nemohou nakazit** virem HIV běžným každodenním kontaktem, jako je líbání, objímání, podávání rukou nebo sdílení osobních předmětů, jídla či vody.

Rizikové chování:

- Nechráněný vaginální nebo anální sex (nejčastější cesta přenosu)
- Nechráněný orální sex (zejména pokud dojde k poranění ústní sliznice nebo dásní)
- Časté střídání sexuálních partnerů zvyšuje pravděpodobnost kontaktu s infikovanou osobou
- Sdílení injekční jehel a stříkaček
- Sdílení ostrých nástrojů a hygienických pomůcek, např. žiletek, holicích strojků
- Použití nesterilních nástrojů, například při tetování, piercingu nebo akupunktury

Jaké jsou možnosti testování na HIV, najdete v Otázce týdne. K dispozici je i seznam organizací nabízejících bezplatné testování.

Viktorie Plívová

tisková mluvčí

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/za-10-let-se-zdvojnasil-pocet-klientu-vzp-s-infekci-hiv-vloni-se-s-ni-lecilo-pres-3000-pojistencu>